

نور كوردی

ناشری : نور كوردی

مدیری : آق جورہ اوغلی یوسف

ادارہ مدیری : توفیق نورالدین

ییل ۱۳۳۰ : صانی ۷ ۲۹ مایس ۱۳۳۰ ییل ۳ جلد ۶ صانی ۶۷

تاریخ و آثار عتیقه

اوروپاده ملیت فکرینه و ملیت جریانلرینه داتر

فرانسه اختلالی طرفندن تنظیم اولونوب میدان قونولان و تاقندن احتمال که اک مشهوری « حقوق بشر و اهل وطن بیاننامه سی — La Déclaration des droits de l'homme et du citoyen » در . فرانسز مورخلرینک ، از جمله ارنه ست لاویسک ادعاسنه کوره بو بیاننامه ده مندیج اساسلر ، بوتون ۱۹نجی عصر میلادی وقایع سیاسی سینه یک جوق اجرای تأثیر ایتمشدر . ۱۸نجی عصر افکار و فلسفه سندن مهم اولان حقوق بشر بیاننامه سنک اساسلرینه . تاریخ نشرینه نسبت ایدیلرک « ۸۹ مبدألری — Principes de 89 » تعبیر اولتور .

۸۹ مبدألری ، زمانز اوروپا سنده وقوعه کلش اولان انقلاب و اختلاللرک چوغنه فکری سائق و غایه اولمشدر ، دنیلیور ، فی الواقع ، حاکمیت ملیه : Souveraineté Nationale ، فکری ، « حریت ، مساوات ، اخوت ، دستوری ، « ملیت مبدأی — Principe de Nationalité » . هب بو بیاننامه مشهورک محتویات سندن . ملیت مبدائی ، حقوق بشر بیاننامه سنک بر قاج ماده سنک نتیجه منطقیه و حقوقیه سیدر :

« ماده : ۱ — انسانلر ، حقوقاً حر و مساوی اولر ق طوغارلر و اوپله قالیرلر .
« ماده : ۳ — هر حاکمیت مبدائی ، اساساً ملتده مستقر در .
« ماده : ۶ — قانون مراد عمومینک افاده سیدر . بالجمله اهل وطنک بالذات و یا بالوکاله اونک تنظیمه حق اشتراکی واردر . »
بیاننامه نک شو اوج ماده سندن ملیت فکری تولد ایتمشدر : اکر انسانلر فرداً بر برینه مساوی و یکدیگرینه نسبتاً حر ایسه لر ، بر آراده یا شامق ایستین افراد بشر دن مرکب جماعتلر ، جماعتجه ده بر برلرینه مساوی و هر بر جماعتک دیگر جماعته نسبتله حر اولمسی لازم کلیر . کذا ، اکر اساس حاکمیت ، ملتده مندیج ایسه ، بر ملت دیگر بر ملته محکوم اولاماز . نهایت مادام که بر ملت ، کندینه حاکم قانونلری کندیس یاپه جقدر ، او حالده دیگر بر ملت طرفندن وضع اولونمش قانونلره تابع و مطیع اولاماز [۱] .

[۱] E. Lavisse, Vue général de l'histoire Politique de l'Europe. Pages: 197, 198. ۲۰۰

بو مجرد محاکمینی براز مشخصلاشدیررسهق ، ایکنجی بر تعبیر ایله بو دساتیر جبرییه مقادیر معینه قویارسهق ، شویله اولور : مادام که برچه فرداً بر آلمان مساویدر، و مادام که برچه فرداً بر آلمان تابع واسیر دکلدر؛ - اوحالده چه ماتی ده، ملتجه، آلمان ملتیه مساوی اولور وچه ملتک آلمان ملتیه تابع و محکوم بولمیه سی محق اولاماز .

حاکمیت ملیه نقطه نظرندن باقیلیرسه، مادام که مبدأ حاکمیت، اساساً ملتیه در، قانونی یا بمق حق ملتکدر؛ چه ملتی کندی کندینک حاکمیدر، کندی کندینک واضع قانونیدر؛ دیگر بر ملت، مثلاً آلمان ملتی، چه ملتیه حاکم اولمق ویا واضع قانونلق ایتمک ادعاسنده حقلی اولاماز .

شمدی ده محاکمه مزی وقایع تاریخییه تطبیق ایدهم: ۱۸ نجی عصر میلادی نهایتلرنده اوروپانک تقسیمات سیاسییه سی غایت قاریشیق و غیر طبعیدر: آلمانیا وایتالیاده وجدان ملیری تحصیل و حتی تکمیل ایتمش اولان آلمان وایتالیان ملتیری، بعض حکمدار و حکومتلرک آرزو و منافعنه تبعاً منقسم و متشتت بر حالده بولمقدردر؛ آوستریا و روسیه ده بر ملت حاکمک نکت تحت حکم و اداره سنده بر جوق دیگر ملتیر وارددر: آوستریا ده آلمانلر، چه، له، صرب، ماجار واولا حله حاکمک ایدیور، واولنرک دخل و اشترای اولمادیفی حالده اولنر ایچون قانونلر یا بوب تطبیق ایله یورلر؛ روسیه ده ده حال بویله در: روسلر، تورکلر، لهلر، فینلر ... الخ حاکمدرلر .

۱۹ نجی عصر میلادی طرفنده، بو محکوم ملتلرک چوغی، حاکمیری اولان ملتله مساوی اولمق، اولنر قدر حر اولمق، یعنی کندی بلرینک حاکمی ینه کندی بلری اولمق، تعبیر دیگرله حاکمیرینک اطاعتندن خروج ایدهرک، حاکمیرینه قارشی قیام ایدهرک کسب استقلال ایله مک، مستقل برر دولت حاله حکمک ایسته یه جکلدر؛ آلمانلر وایتالیانلر یعنی پارچه لاشمش ماتلر ایسه، بیانجی بر ملت محکومیتدن قور تولد قدن صوکره برلشمک آرزو سنده دخی بولنه جکلدر. بو آرزولرک تحقیق، یونان، اولاح، صرب، بولغار، چه ... الخ ملتیرینک تورکیه و آوستریا ده عثمانلی و آلمان حاکمیتی الندن چیقوب مستقل،

ملی برر دولت تشکیل ایتمه‌سی، ایتالیان و آلمان ملت‌لرینکده اتحادی صورنده
 حصوله کله جکدر . و فی الواقع ، ۱۹ نجی عصر میلادی وقایع سیاسیته‌نک
 الک مهم‌لری ملت‌لرک استقلال و ملی دولت‌لرک تشکلی اولمشد . مورخ سورملک
 دیدیکی کبی ، ملیت مبدائی ، کچن عصرده ، اوروپا احوال سیاسیته‌سنه عادتاً
 برعامل کیمیوی کبی تأثیر ایتمش ، هیأت سیاسیته‌لرک بعضلرینی تحلیل و بعضلرینی ده
 ترکیب ایله مشدر .

مع التأسف ، بو کیمیوی عملر هیچ بر یرده کورولتوسز ، قان و آتیش
 حاصل اولامامشدر : ایتالیانک استقلال ، آلمانانک اتحادی بر قاج محاربه‌سنز ،
 حتی بویوک محاربه‌سنز قابل اولامادینی کبی آوستریا ایمپراطورلغنده یاشایان
 ملت‌لرده بر قاج دؤمه لراختلال ایدم‌لرک ، خیلی قان دوکوله کدن سوکره . انجق آزجوق
 حریت و مختاریت استحصال ایله بیلمشلردر . رومانیانک ، یونانستانک ،
 صربستانک ، بولغارستانک ، دولت عثمانیه دن آریلوب مستقل برر دولت حاله
 کچمه‌سی ، برچوق خونریزانه قیام و عصیانلر ، و بر قاج بویوک محاربه نتیجه‌سنده
 آنجق ممکن اولایلمشدر .

...

« حقوق بشر و اهل وطن بیاننامه‌سی » ، ملت کلمه‌سنی قوللانمش ، فقط
 تعریف ایتمه‌مشدر . سوکره دن ملت مفهوم‌نک تعریفه قالدشمشده هر ملت
 کندی منفعت عملیه‌سنی کوز اوکنده طوتارق ، اوکا کوره تعریف ایتدیکندن ،
 اتحاد افکار حاصل اولامامشدر . شم‌دی اورطه‌ده بللی باشلی ایکی تعریف
 واردرکه بریسنه فرانسزلرک دیکرینه‌ده آلمانلرک تعریفی دنیله بیلیر . لاویس
 دیورکه : « بزم ، فرانسزلرک عندیتمزده ملیت ، انسانلرک آرزوسیه مصدق
 بر اثر تاریخیدر ، ملیتی ترکیب ایدن عناصر منشألری اعتباریه بک مختلف
 اوله بیلیر : فقط نقطه عزیمتک اهمیتی یوقدر ، اساس نقطه موصلندر
 بعضلری عننده ملیت ، بر امر طبیعی اولان عرق ایله قاریشیر [۱] »
 فرانسزلر بویاکنجی نظریه‌یه استخفاف و استهزا ایله باقارلر ، و بوندن نشأت

ایدن وطنپرورلکی کوله رک، Patriotisme ethnographique تسمیه ایدرلر .
 لکن واقع شو درکه ۱۹ نجی عصر میلادینک اورطه لرینه ، ۱۸۴۰ ، ۱۸۴۸
 تاریخ لرینه طوغری ، اوروپاده اک زیاده اعتبار قازانان ، آلمانلر ، اسلاولر ،
 ایتالیانلر ، حتی رومنلر طرفندن حیاته تطبیق ایدیلوب وقایع سیاسیه اجرایی
 تأثیر ایله یین ، حاصلی نتایج فعلیه سی کوریلن فکر ملی ، ملیتی عرق ایله تعریف
 وتفسیر ایدن فکر مایدر .

ملیتک عرق ایله تفسیرینی احضار ایله یین آلمانلر ، آلمان فیلولوژی و تاریخ
 علماسی اولمشدر .

دها فرانسز اختلالی باشلامدن ، ۱۷۶۰ سنه سنه طوغری ، وینکلمان
 Winckelmann آدی بر آلمان علمی ایتالیایه کلوب ، آثار عتیقه دولو بو
 طوپراغی قازیه رق ، بر آلتندن بر خیلی اسکی ونفیس صنعت اثرلرینی بولوب
 چیقارمش و بو اثرلر اوزرنده کی یازیلری اوقویه رق یعنی بالخاصه محکوکات
 ولسان واسطه سیله ازمنه قدیمه و اساطیری تحقیقه کیریشمشدی . وینکلمان
 بو اصول ایله اسکی جمعیتلری ، اسکی دینلری ، اسکی عرقلری اوکره نیوردی .
 وینکلمانک آچدینی چیغیر ، تأسیس ایله دیکی مکتب ، تلمیذلری طرفندن توسیع
 اولدی ، ترقی ایتدی : اسکی عرقلرک اساطیری ، دینلری ، صنایعی ، ادبیاتی ،
 مؤسسات سیاسیه واجتماعیه لری ، اک زیاده دلیل واسطه سیله تدقیق اولونوب ،
 قدیم جمعیتلردن بعضلری حقنده بر فکر تام حصوله کلیرکی اولدی . لسانه
 مستند بو تدقیقاته « فیلولوژی — Philologie » دنیلمکده در آلمان فیلولوغلری
 آره سنده اک مشهورلری ، یونان قدیمی تدقیق ایدن وولف — Wolff ، روما
 مورخی نیور — Niebuhr ، اسکی جرمنلری تدقیق ایدن غریم — Grimm
 برادرلر ، هند واوروپائی عرقلرک منشائی آراشدیران شله غل Schlegel
 و بوب Bopp و علی العموم اساطیری غایت مکمل تحقیق ایله یین اوفرید موللر
 Offrid Muller اولمشدر .

بو علما اقوامک اک اوزاق ماضیلرینی ، دها ملتلری عرقلردن آیرمق ممکن

اولامایان درین وقاراکلی ماضیلرینی تحری و تتبع ایدرک اوماضی بی آیدنلاقمق و صوکره هرکسه کوستروب آکلاتقمق ایستیورلردی. بویه جه علمای مشارالیم عندنده ملتیرک تاریخی، عرقلرک تاریخی (Histoire des races) حالته منقلب اولمشدی.

آلمان فیلولوژی و تاریخ مکتبنک، اوزون و درین تدقیقات ایله میدانه قویدینی تاریخی اثرلر، اوروپا افکارینه چوق مهم تأثیرلر یابدی، انگلیز مورخلرندن ماقولهی — Macauley، «نیورک کتابلری»، تاریخ بشریتده درین بر ایز بر اقدی، دیور، واقعا فیلولوغلرک مساعی و کشفیاتی نتیجه سی اوله رق، آلمانیا ده ملیت فکری، عرق فکریله برلشمشدر.

دره بکلک دورینک آلمانیاسی، برسوری پر نسلر آرهنده منقسمدی، آلمانلر او دورده غایه امللری اولان وحدت ملیه بی کوره میورلردی، لکن ماضیده ده اوزاقلره کیدیلیر، تافاروله نرینلرک غولوالری یکرک همان بوتون اوروپایه حکم ایتدکلری زمانلره قدر چقیلرسه، او وقت یکوچود بر جرمانیا، یکوچود بر جرمان ایمپراطورانی، یکوچود بر جرمان یاخود آلمان عرقی، ملتی بولنیوردی. ایشه علما و مورخلر، او بویوک واسکی جرمانیایی اوکرتمک، اوکرتمک واحیا ایتمک ایستیورلردی. بو مقصده وصول ایچون آیری آیری چالیشمق کفایت ایدمه جکندن، جرمانیا ده برطاقم علمی جمعیتلر تأسیس اولندی. بو جمعیتلردن اک مهمی، اوروپانک بو نوع جمعیتلرینک همان هپسنه نمونه اولان «اسکی آلمان تاریخی تدقیق - Aeltere deutsche geschi- chtkunde» جمعیتلر. جمعیت مذکوره «Monumenta germania» عنوانیه غایت قیمتمدار بر اثر عالمی نشرینه کرشمشدر. «مونومانثا» ده جرمانلرک منشائی، ماضیسی، دیللری، ادبیاتلری، سیاسی واجتماعی مؤساتلری مکملآ تدقیق اولنیوردی.

مورخ و فیلولوغلرک تحریات و کشفیاتی صرف علمی اولقله برابر، آلمانیا نک حیات حاضره و مستقبله سنده مؤثر اوله جقدی. بونی مورخ و فیلولوغلر، کندیلری ده پک اعلا بیلیورلردی. «مونومانثا» محررلرندن دالمان — Dahlmann

دیمشدی که: « آلمان تاریخی ، یالکز ازمئه قدیمه نك تدقیق اولمقله فالاماز ؛ زمان حاضره (رهین) مزدن دها شدتلی بر جریان ایله کلوب منصب اولمالیدر . » واقعا بو جریان فکری ، ماضیدن رهین نهری قدر شدتلی آقوب کلیور و حاله منصب اولیوردی: مورخلرک سنویر و تزین ایتدکلی ماضینی ، نیاسیلر استقباله قورمه یه چالیشیورلردی ؛ جرمان عرقی ، حر و متحد بویوک بر دولت ، قوتلی و کنیش بر ایمراطورلق تشکیل ایایه جکدی . مورخلر آلمانلرک باشنه وحدت و عظمت مستقبله لری فکر نابتنی ایچه یراشدیر مشلر ، قلیبرینه ده شدتلی و بلکه ده بر آز وحشی بروطنرورلک حسی القا ایله مشلردی . مورخلرک کوستردکاری اسکی جرمانلر ، صاغلانم ، کوربوز ، کوزی پک ، صواشچی ، سرت وچتین آدلردی ؛ اوزرک فضائلده بر نوع ابتدائی خشونت ، بر نوع علوی وحشت واردی ؛ اسکی جرمانلر نظرنده یابانچیلر دشمندی ، دشمنه ایسه آجیمق اولمازدی ؛ اسکی جرمانلر عرقلری ، ملتلی اوغورنده شدتلی داورانیرلردی . زمانر آلمانلری ، اداددن اورنک آلدیلر ، و بونکله کندی قوتلرینه ، استقبال ملیارینه امنیترس ، یابانچیلارده خصومت و عداوتلری آرتدی .

آلمان فکر ملیسی خلق آرمسند کمال بلاغت ایله نشره موفق اولان مورخ گهرفینوس — Gervinus در . گهرفینوسک آثاری چوق طایغیلدی ، چوق اوقوندی و چوق تأثیر براقدی .

الحاصل ، آلمان فیلولوغلری ، آلمان مورخلری ، ملیتی عرق ایله برلشدریلر و عرقده اک بارز علامتی لسانده کوردیلر .

...

آلمانلر ، عرقی منشالری تدقیقه چالیشیرکن ، قومشولری اسلاولرده اونلری تقلیدآ ، عین اصول ایله و عین حرارت ایله کندی ماضیلری ، کندی عرقلرینک منشالری آراشیرمه یه قالمشلردر . صرف علمی اوله رق با: لایان بوتدیقات ، اسلاولر آرمسندده آلمانلرده اولدینی کبی ، بالآخره حیات حاضرده ، یاسته انتقال ایتشدر .

۱- اسلاولردن ماضی* تاریخلرینی تتبعه ایملک تثبیت ایدن چهلر اولمشدر . چونکه چهلر ، آلمانلرله اک جوق تماسده بولونان ، آلمان مدنیت و علومندن اک زیاده متأثر اولان و عین زمانده موجودیت قومیلرینی محافظه ایچون اک جوق غیرت و همت صرفه مجبور بولونان اسلاولردر .

اون سنکزنجی عصر میلادینک صوکلرینه طوغری ، پراغ آقادمیسی اعضاسندن ایکی فیلولوغ ، دوریخ — Dourich و دو بروفسکی — Doubrovski ، اسلاو دنیا سنک اک اسکی زمانلرینی ، اسلاو لسانک متعدد لهجهلرینی و بو لهجهلرک مناسبتلرینی ، اسلاو لسانک منبعی تحری و تدقیقه باشلادیلر . بونکچون اسلاو آثار عتیقه سی ، اسلاو شرقیلری ، اسلاو ماصاللری ، حاصلی اسکی ویکي بوتون اسلاو آبدات لسانیه سی [۱] طویلانیلدی ، تدقیق اولندی ، تشریح ایدیلدی ، تصنیف قیلندی . صوکره ، بعض زنگین چه اصلزاده لرینک نقدی اعانهلری سایه سنده ، « پراغ اسلاو موزه سی » تأسیس ایدیلدی . پراغ اسلاو موزه سنده طویلانان علما و مورخلر برخیلی آثار علمییه نشرینه موفق اولدیلر . بوتون بو مساعیدن مقصد ، ماضیده بویوک ، متحد و حر بر جرمانیا اولدینی کبی بر اسلاویا — Slavia ده بولندیغنی میدانیه جیقارمقدی .

بر طرفدن ، دین ، دیل و مؤسسات تدقیق اولتورکن ، دیگر طرفدن شاعر و مورخ قوللار — Kollar ، بوتون اسلاو عالمجه مشهور اولان شعر بلندی ، « ظفر قیزی Slavy Dcera » نى نشرایه دی [۲] ، قوللار بو منظمه سنده اسلاو عرقنک ماضیسنی اوکرنمکله ، یانجیلار بویوندورغندن قور توله بیاه جکنی ارانه ایدیلوردی ، جرمان حرکت ملیه سنده هدف خصومت اوله رق جرماناغه ایقاع ضرر ایتمش ، جرمانلک وحدتنک حصوله بیک درلو موانع احداث ایلمش بریانشی ، بر دشمن کوستریلیوردی که اوده غولوالر ، فرانسزلردی . اسلاولرکده ملی دشمنلری واردر . اسلاولرک ملی ، عرقی دشمنی ، اسلاولری اسیر ایدن ،

[۱] چه علماسی ، یالکیز چهلرلرکینی دکل ، چه ، له ، صرب ، روس .. الخ بوتون اسلاولرک آبدات لسانیه سی طویللامیه چالیشدیلر .

[۲] « ظفر قیزی » ۶۴۵ صونه دن مرکب و بش قسمه منقسم بویوک بردستاندر .

عرقلرینی ملتیرینی محوه اوغراشان ، اونلری یوق ایتمک ایسته‌ین جرمانلردر .
 اسلاولرک گهر فینوسی ، قوللاردر . بو آدم فیضلی طبیعت شعریه‌سنه ،
 کنیش معلومات تاریخیه علاوه ایتمش بر ملتپروردی . منظور و منشور آثاری ،
 اسلاولقده مغلده آبدلردن صاییلیر . قوللار و معقلری ، اوروپانک شرقده پک
 واسع بر ساحه‌یی اشغال ایدن اقوامک ، دیل ، تشکلات بدنیه ، و مؤسسات
 اجتماعیه جه مشابته و قرابتلرندن ، بویوک بر ملت ، اسلاو ملتی موجود اولدیغنی
 استخراج ایتدیله : بو ملت ، اسکیدن بر دولت حالنده یاشامش ایسه‌ده ،
 سوکرده‌دن پارچالانمش در ؛ فقط فضائل اخلاقیه‌سی ، استقبالده ینه معظم بر
 دولت تأسیس ایده‌جکده ضامندر . اسلاولرده ، جرمانلر کی حر ، متحد
 برسانت مستقبله‌یه نامزددرلر ، زیرا بوکا استعداد و حقاری واردر . قوللار ،
 « اسلاو ماتی وحدت ابتدائیه‌سنه اصل و منشأنه طوغری کلیدر » دیوردی .
 کورلیورکه اسلاولرجه‌ده ملت دن مراد ، عرق و وحدت عرقیه‌در .

چهار آره‌سنده باشلایان بو حرکت فکریه ، او بر اسلاولرده پک چابوق
 سرایت ایتمشدر . جنوب اسلاولری ، یعنی صرب ، اسلاو ، و خرواتلر ،
 چهلری متعاقب تاریخ قدیملرینی تدقیقه و لسان و مدنیتلرینی قومشو و حاکم‌ری
 اولان آلمان و ماجارلرک لسان و مدنیتلری تحکمندن قورتارمق چاره‌سنی تحرییه
 باشلادیله . جنوب اسلاولری ده مستقل و حر اولق ، و برلشمک استیورلردی .
 اغرام‌ده موسس جنوب اسلاولری آکادمیسنک رئیس شتروسمایه‌ر
 دیوردی‌که : « آرتق صرب ، خروات ، اسلووین و بلغار آره‌سنده نهر و طاغ
 قالمامشدر . بز ، ادریاتیک ساحلندن طونه منصبه قدر میلیونلرجه انسانلرک
 قونوشدینی بر دیلی اساس طوته‌رق ، بر ادبیاته مالک اولدق . یاعلمک خزانئندن
 استفاده ایله ایلروملک ، یاخود روما و جرمانلرک اسیری قاله‌رق قومشولریمزک
 آلت قوت و عظمتی اولق شقلرندن بریسنی ترجیحه مجبورز ... » اسمی آلمانجه
 اولان بوجنوب اسلاونک سوزلرین پک ایی آکلاشیلورکه آلمانلری تقلید
 ایدن اسلاولر ، عین سلاح ایله خوجه‌لرینه قارشى قویمه‌یه جالیشورلر .

متحد اسلاولق ، ادریاتیک دکنزی ایله قره‌دکنز آره‌سنده صیغیشه‌میوردی ،

لهلرله روسلارده اسلاولق حدودی داخلنه کیره جکوردی ، حاصلی بوتون شرقی اوروپا اسلاویا اولاجقدی ، شاعر قوللار :

ای اسلاویا ، اسلاویا !

سز، روسلر، صربلر، چهلر، لهلر،

بر وطنده برلشوب یاشایه رق

آنا کزی سویندیرک ..

دییه باغریوردی .

بویله پک کنیش ، عادتاً حدودسز بر اسلاویا ، بر اسلاو دولتی احداث ایتمک فکر و خیالنه ، تاریخ سیاسیده « اسلاو اتحادی — Panslavisme » دینلمکده در . « اتحاد اسلاو » فکرینک مرکز فعالیتی ۱۹ نجی عصر میلادینک اورطه لرینه طوغری روسیه و بالخاصه کیف و موسقوا شهری اولمشدر . فکر ، پراغدن آغرامه اورادن کیف و موسقوایه صجرامش ، دیمکدی . ۱۸۳۷ سنه سنده پاغودین Pagodin نامنده برروس علمی ، موسقواده تاریخی کتبخانه ایله اسلاو آثار عتیقه موزه سنی تأسیس ایتدیرمه یه موفق اولدی . اتحاد اسلاو فکرینی سیاست عملیه یه کچیرمه یه ، قوه دن فعله جیقارما یه ، الکجوق چالیشان روسلر اولمشدر .

عالم وشاعرلرک خلق ایتدیکی اسلاویا فکرینک سیاست و دیپلوماسی میداننده آلدینی « پانسلاویسم » ، شکلی ، ینه ملیتک عرق ایله تفسیرندن باشقه بر شی دکلدرد . [۱]

آق هرره اوغلی بوسف

[۱] مقاله نک جرمان او اسلاو حرکات فکر یه سنه متعلق سندنده مأخذم ، E. Bourgeois نک Manuel historique de Politique étrangère نام کتابک اوچنجی جلدیدر . — آ . ی .